

ეთიკის კომისიის

რ ე კ ო მ ე ნ დ ა ც ი ა

მეოთხე დისციპლინური კოლეგიის შემადგენლობა:

ემზარ პაქსაძე – კოლეგიის თავმჯდომარე

გიგა კვერენჩილაძე – კოლეგიის წევრი

ლავრენტი ქავთარაძე – კოლეგიის წევრი

შეკითხვის კომისიაში შემოსვლის თარიღი: 24.04.2013

შეკითხვის რეგისტრაციის ნომერი: 006/13

შეკითხვა: რამდენად ეთიკურია აწარმოო საქმე შენი ყოფილი კლიენტის წინააღმდეგ?

ანალიზი:

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლი:

1. ადვოკატი ვალდებულია არ განახორციელოს ისეთი ქმედება და არ დაამყაროს ისეთი ურთიერთობა, რომელიც საფრთხეს შეუქმნის კლიენტის ინტერესებს, ადვოკატის პროფესიულ საქმიანობას ან დამოუკიდებლობას.
2. ადვოკატს უფლება არა აქვს შეასრულოს პროფესიული ფუნქციები, თუ იმავე საქმეზე უკვე განახორციელა საადვოკატო საქმიანობა მეორე მხარის სასარგებლოდ.
3. დაუშვებელია ადვოკატის მიერ პროფესიული ფუნქციების შესრულება იმ საქმეზე, რომელზედაც მან უკვე განახორციელა მოსამართლის, პროკურორის, გამომძიებლის, მომკვლევის, სასამართლო სხდომის მდივნის, თარჯიმნის, დამსწრის, მოწმის, ექსპერტის, სპეციალისტის, საჯარო მოსამსახურის ან ნოტარიუსის სტატუსით და საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა უფლებამოსილებანი.

ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსის 3.2 თავი:

3.2.1. ადვოკატს არა აქვს უფლება კონსულტაცია გაუწიოს ან წარმოადგინოს ორი ან მეტი კლიენტი ერთი და იგივე საქმეზე აღნიშნული კლიენტების ინტერესებს შორის კონფლიქტის არსებობის ან კონფლიქტის წარმოქმნის მნიშვნელოვანი რისკის არსებობის შემთხვევაში.

3.2.2. ადვოკატი ვალდებულია შეწყვიტოს საქმიანობა ორივე კლიენტის სახელით მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტის წარმოქმნის შემთხვევაში, ნდობის დარღვევის ან მისი დამოუკიდებლობის ხელყოფის რისკის არსებობისას.

3.2.3. ამასთან, ადვოკატმა თავი უნდა შეიკავოს ახალი კლიენტის სახელით საქმიანობაზე, თუ არსებობს ყოფილი კლიენტის ადვოკატისადმი ნდობის დარღვევის რისკი ან თუ ყოფილი კლიენტის საქმეების შესახებ ინფორმაცია, რომელსაც ადვოკატი ფლობს, ახალი კლიენტისათვის არამართებულ უპირატესობას შეიძლება წარმოადგენდეს.

ადვოკატის პროფესიის განხორციელების თავისუფლების შესახებ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის წევრი სახელმწიფოების მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაციის Rec(2000)21 III პრინციპის მე-3 მუხლის „დ“ ქვეპუნქტი:

„კლიენტის წინაშე ადვოკატის ვალდებულებები უნდა მოიცავდეს: ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილებას.“

ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის პრინციპი რეგულირებულია როგორც საერთაშორისო, ისე შიდა კანონმდებლობით. ინტერესთა კონფლიქტს ეხება ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია Rec(2000)21, რომელიც ადვოკატის პროფესიის განხორციელების თავისუფლების შესახებ პრინციპების ჩამონათვალში, ადვოკატის როლისა და მოვალეობების მითითებისას, ადვოკატებს ავალდებულებს თავიდან აიცილონ ინტერესთა კონფლიქტი.

ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსი ინტერესთა კონფლიქტის თაობაზე იმპერატიულად ადგენს, რომ ადვოკატს უფლება არ აქვს კონსულტაცია გაუწიოს ან წარმოადგინოს ორი ან მეტი კლიენტი ერთი და იგივე საქმეზე. ასევე, ადვოკატი, რომელიც პროფესიულ საქმიანობას ახორციელებს კლიენტებთან, ვალდებულია შეწყვიტოს საქმიანობა ნდობის დარღვევისა და დამოუკიდებლობის ხელყოფის რისკის არსებობისას. ასევე, საქმისწარმოების იმ სტადიაზე, რომელზეც ამ კლიენტთა შორის წარმოიშობა კონფლიქტი.

კოდექსის ეს ნორმა ინტერესთა კონფლიქტის არაამომწურავ გარემოებებს აღწერს - მათ შორის არის შემთხვევები, როდესაც აშკარად არის სახეზე ინტერესთა კონფლიქტი კლიენტებს შორის. არსებობს შემთხვევები, როდესაც ადვოკატმა თავად უნდა შეაფასოს შემდეგი რისკები: კლიენტებს შორის ინტერესთა კონფლიქტის წარმოშობა, ნდობის დარღვევა, ადვოკატის დამოუკიდებლობის ხელყოფა, ადვოკატისადმი ყოფილი კლიენტის ნდობის დარღვევა. ყოფილი კლიენტის საქმეების შესახებ ადვოკატის ხელთ არსებული ინფორმაცია მის ახალ კლიენტს შესაძლოა ანიჭებდეს არამართებულ უპირატესობას. ადვოკატმა კონკრეტულ შემთხვევებში უნდა შეაფასოს შესაძლო რისკები.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონი და ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი შეესაბამება საერთაშორისო კანონმდებლობას. კანონი და კოდექსი ამომწურავად ჩამოთვლის ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევებს, თუმცა, თითოეული მათგანი სხვადასხვა საკითხს არეგულირებს - ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი განსაზღვრავს ინტერესთა კონფლიქტის სპეციფიკას სახელშეკრულებო ურთიერთობაში მყოფ კლიენტებს შორის და არ ეხება ყოფილი კლიენტის წინააღმდეგ საქმის წარმოების შემთხვევას, რომელსაც არეგულირებს „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონი. შესაბამისად, მოცემული შემთხვევა განიხილება „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის და ეთიკის კომისიის მიერ მისი პრაქტიკული განმარტების მიხედვით.

ადვოკატმა კლიენტის ინტერესების დაცვისას თავი უნდა აარიდოს ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევებს და კლიენტის წარმომადგენლობა განახორციელოს იმგვარად, როგორც კლიენტი იმოქმედებდა საკუთარი ინტერესებისათვის შესაბამისი ცოდნის, უნარისა და დროის არსებობის შემთხვევაში. ინტერესთა კონფლიქტი წარმოიშობა, თუ ადვოკატის მიერ განხორციელებულ წარმომადგენლობაზე არსებით და უარყოფით გავლენას ახდენს ადვოკატის პირადი ინტერესი ან ვალდებულება კლიენტის, ყოფილი კლიენტის ან მესამე პირის მიმართ.

განხილვის კოლეგიის 2011 წლის 24 ივნისის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე 092/10 დისციპლინური სახდელის დაკისრების თაობაზე მითითებულია: „ადვოკატმა, რომელიც ახორციელებდა კლიენტის წარმომადგენლობას, არ უნდა წარმოადგინოს სხვა პირი იმავე ან არსებითად დაკავშირებულ საქმეში, სადაც ამ უკანასკნელის ინტერესები არსებითად საწინააღმდეგოა ყოფილი კლიენტის ინტერესებისა. საადვოკატო საქმიანობის ფარგლებში, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელების შემდეგ, ადვოკატს გააჩნია მთელი რიგი ვალდებულებები ყოფილი კლიენტის წინააღმდეგ, რომელთა დარღვევა გამოიწვევს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას. კერძოდ, ადვოკატს გააჩნია კონფიდენციალობის დაცვისა და ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის ვალდებულება. ადვოკატმა ყოფილი კლიენტისაგან მიღებული კონფიდენციალური ინფორმაცია შემდეგში მის წინააღმდეგ არ უნდა გამოიყენოს და უნდა აიცილოს ინფორმაციის შესაძლო გამჟღავნების საფრთხის შექმნა.“

საპროცესო კოლეგიის 2011 წლის 04 თებერვლის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე №092/10 დისციპლინური დევნის აღძვრის შესახებ აღინიშნა: „საადვოკატო საქმიანობის პრინციპებისა და იურიდიული პროფესიის კორპორატიული ინტერესის გათვალისწინებით, ადვოკატს მოეთხოვება ქმედების იმგვარი სტანდარტი, რომელიც უზრუნველყოფს კლიენტის, მათ შორის ყოფილი კლიენტის ინტერესების პატივისცემას და ყოფილი კლიენტის საქმეზე ან ამ საქმესთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოებების კონფიდენციალობის დაცვას.“

ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 20 აპრილის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე №015/10 დაადგინა, რომ „ადვოკატის მიერ საადვოკატო საქმიანობის განხორციელების პროცესში ორივე ინტერესის (კონფიდენციალობა და კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობა) დაცვა თანაბრად მნიშვნელოვანია და ადვოკატმა თავი უნდა აარიდოს შემთხვევებს, როდესაც შესაძლოა საფრთხის ქვეშ დადგეს ერთ-ერთი ინტერესი.“

კონფიდენციალობის პრინციპთან ერთად გასათვალისწინებელია ნდობისა და კლიენტის ინტერესების უპირატესობის პრინციპის დაცვა, ვინაიდან „ადვოკატისადმი კლიენტის ნდობა ეფუძნება ადვოკატის პირად ღირსებას, პატიოსნებას, შეუვალობას, კომპეტენტურობას და დამოუკიდებლობას“ (ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-3 მუხლი), ხოლო ყოფილი კლიენტის მიმართ არსებულმა ვალდებულებებმა და ურთიერთობამ არ უნდა შეუშალოს ხელი ხელშეკრულებაში მყოფი კლიენტის ინტერესების კვალიფიციურად განხორციელებას.

შესაბამისად, საქმის წარმოება ყოფილი კლიენტის წინააღმდეგ თავისთავად არ არის „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის და ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის ნორმათა დარღვევა, თუმცა, ადვოკატმა, ნებისმიერ შემთხვევაში, უნდა გაითვალისწინოს საადვოკატო საქმიანობის ისეთი მნიშვნელოვანი პრინციპები, როგორცაა ნდობა, კონფიდენციალობა, კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობა და არ უნდა დააყენოს მათი დაცვა საფრთხის ქვეშ.

დასკვნა:

ყოფილი კლიენტის წინააღმდეგ საქმის წარმოება არ ჩაითვლება საადვოკატო საქმიანობის პროფესიული ეთიკის ნორმების დარღვევად გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აღნიშნული სახის საქმიანობით ირღვევა ან საფრთხის ქვეშ დგება ადვოკატთა პროფესიული საქმიანობის პრინციპების განხორციელების შესაძლებლობა.

ეთიკის კომისიის მიერ გაცემული რეკომენდაცია არის მხოლოდ სარეკომენდაციო მოსაზრება და არ არის სავალდებულო ეთიკის კომისიის ან სასამართლოს მიერ რომელიმე დისციპლინური საქმის განხილვისას.

ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილებები ინტერესთა კონფლიქტის შესახებ: 092/10, 022/11, 078/11, 094/11.

კოლეგიის თავმჯდომარე:

/ემზარ პაქსაძე/

კოლეგიის წევრი:

/გიგა კვერენჩილაძე/

კოლეგიის წევრი:

/ლავრენტი ქავთარაძე/